

Večernik

»JUTRA«

Leto I. (VIII.), šte. 135

Maribor, četrtek, 13. oktobra 1927

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vredn. mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Mir pred viharjem

DEMOKRATI IN RADIKALI SE PRIPRAVLJAJO NA ODLOČILEN SPOPAD. — PRVE PRASKE V VERIFIKACIJSKEM ODBORU.

BEOGRAD, 13. oktobra. Političen položaj je danes v znamenju nejasnosti. Po večerašnjem velikem razburjenju so danes medolajni politiki zopet utihnili in zavzeli pričakovalno stališče. Ministrski predsednik je imel danes dopoldne za posvetovanja s svojimi prijatelji v vladi. Niti demokrati niti radikalni ministri se nečisto precizno izjavljajo glede situacije, češ da postane to vprašanje aktualno šele po popolnem odločitvi zunanjega ministra Marinkoviča. V poslanskih klubih se vrše zadnje tehnične priprave za otvoritev splošne verifikacijske debate.

Trgovinski minister dr. Spaho je bil sprejet danes dopoldne od kralja v daljši avdienci in je imel nato dolg razgovor z ministrskim predsednikom Vukičevićem.

BEOGRAD, 13. oktobra. Kriza sedanje vladne koalicije je stacionarna. Politični krogi zatrjujejo, da se bo Vukičevićev kabinet vzdržal najdalje do sestanka skupščine k rednemu zasedanju. Tako demokrati kakor tudi radikali za enkrat nečisto nič popustiti, na drugi strani pa tudi nihče neče prevzeti odgovornosti za eventualno razbitje koalicije.

Newyork—Pariz—Kopenhagen—Buenos Aires

PRVI DVE TRANSOCEANSKI LETALKI, KI STA NA POTU IZ AMERIKE V EVROPO.

V torek ob 5.04 sta se v Rooseveltfieldu pri Newyorku dvignila miss Ruth Elder in pilot Haldeman z letalom »American Girl« na polet v Pariz.

Haldeman se namerava na poletu držati parniške transoceanske proge in sicer s početka 1240 milj vzhodno, potem pa severovzhodno. Izjavil je da se popolnoma zanaša na svoje instrumente, celo po megli. Ploskve instrumentov namreč fosforescirajo in so zato uporabljive tudi v temi. Letalo ima 14 funtov težak brezžični aparat, akcijski radius znaša 25 milj. Antena je pritrjena na zmajcu. Haldeman pričakuje, da napravi na uro 100 milj.

Kapitan Haldeman in miss Elder sta imela prvo noč šcip, torej dober razgled. Tudi vremenske prilike so precej ugodne. Včeraj še ni bilo nobenih vestí o »American Girl«, kar pa ni povzročilo v Newyorku nobenega razburjenja, ker je letalo takoj po startu zapustilo kopno zemljo in so ga tudi parniki v temi gotovo težko opazili. Letalo je enak tip, s kakršnim sta poskušala poleteti v Evropo kanadska letalca Tully in Metcalf, a sta našla smrt v morskimi valovih. Miss Elder računa, da prispe letalo ob ugodnem vremenu v 40 urah v Pariz.

Nemški polet v Ameriko.

LIZBONA, 13. oktobra. Ameriški hidroplan »D 1230«, ki se mudi že več dni tukaj, je danes odletel preko oceana proti Azorskim otokom.

Francoski polet v Brazilijo.

Francoska letalca Coste in Lebriz sta na poletu v Buenos-Aires prispe-la včeraj popoldne na letališče St. Louis v Senegaliji v Afriki. Preletela sta v 25. urah 30. minutah 4300 km. Zvečer sta odletela v Natal v Braziliji. 3200

Ministrski predsednik Vukičević ravno rad tega še vedno ni izgubil nade, da se obdrži na površju in se trudi na vse načine, da pridobi demokrate za ohranitev sedanje koalicije. Ako pa se mu to ne posreči, si bo skušal pomagati z drugimi kombinacijami. V tu namen je že stopil posredno in neoficielno v stike posebno z Radičevó stranko. Seveda, pa v tem oziru nima pričakovati uspehov.

Opozicijski krogi naglašajo, da je večerašnji nastop demokratov v verifikacijskem odboru, kjer so glasovali skupno z opozicijo proti radikalom, dovolj jasno dokazal, da tudi demokrate ne računajo več z možnostjo nadaljnega obstoja sedanega režima. Ministrski predsednik je izrazil željo, da naj bi se verifikacijska debata čimboli pospešila, da zavleče na ta način zblizanje demokratskih skupin z opozicijo. Zanimivo je, da ministri po sinočnji triurni seji ministrskega sveta niso hoteli dati nobenih izjav, temveč so le zagotavljali, da se ni razpravljalo o političnih vprašanjih.

Radikalni krogi groze z ozirom na položaj z možnostjo novih volitev, ki bi jih vodil homogeni radikalni kabinet.

km daleč. Francosko časopisje je radi zadnjih neuspehov francoske aviacije sedaj po tem poletu zopet zelo navdušeno.

Miss Wilson na potu v Evropo.

Usoda letala »Dawn«, ki je poletelo včeraj z letališča Old Orchard v Ameriki proti Kopenhagnu, še ni znana. Letalo vodi poročnik Wilner Stultz, na njem pa je, kakor smo že poročali, tudi Wilsonova nečakinja miss Grayson.

Šahovske zanimivosti

Mednarodni šahovski turnir v Londonu.

V drugem kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Londonu je vladalo največje zanimanje za igro štirih konjev, ki sta jo igrala velemostra dr. Vidmar in Niemcovič. Partija je končala po trdovratnem boju remis. Bogoljubov je gladko porazil Thomasa, ki je že spocetka napravil težko napako in kljub poznejši dobri igri ni mogel izenačiti. Winter je dobil indijsko partijo proti Buergeriu. Tartakower je izgubil v damskem gambitu proti Fairhurstu epéga kmeta in končno tudi igro. Ruska igra Marshall-Yates in indijska partija Reti-Colle sta končali remis.

12. partija Capablanca-Alliehin prekinjena.

V tekmi za svetovno šahovsko prvenstvo med Capablancó in Alliehinom je bila dvanaajsta partija v torek po 40. potezah prekinjena.

LJUBLJANA, 13. oktobra. Devize: Berlin 13.55, Curih 1095.5; Dunaj 801.5, London 276.7, Praga 168.4, Milan 310.75 — Efekti: Celiska 164, Ljub. kreditna 138, Prva hrvatska 850, Kreditni zavod 160, Vevče 135, Ruše 260—270.

Pospeševanje tuiskega prometa v mariborski oblasti

DOSEDANJI USPEHI PROPAGANDNEGA DELA MARIBORSKE TUJSKO-PROMETNE ZVEZE IN VAŽNI NJENI NAČRTI ZA BODOČNOST.

Dne 7. t. m. je vodstvo Tujsko-prometne zveze za mariborsko oblast predložilo širšemu odboru obširno poročilo o svojem delovanju tekom zadnjih 6 mesecev. Poročilo je zanimivo že iz razloga, ker obsega pregled dela cele, za društvo prve tujsko-prometne poletne sezijske, kakor tudi načrte za bližnjo bodočnost.

Razprave je vodil predsednik g. dr. Pirkmajer. Poleg polnoštevilnega odbora so prisostvovali zastopniki ministrstva trgovine in industrije, velikega župana, oblastnega odbora, trgovske in obrtniške zbornice, poštnega ravnateljstva, gradbene sekcije za Slovenijo ter mest Maribora in Ptuj.

Obširna poročila, ki so jih podali posamezni funkcionarji, obsegajo v glavnih potezah najvažnejše dele poslovanja zveze, ki stopa vedno bolj in bolj v ospredje kot važen gospodarski faktor. Praktični uspehi propagandnega dela, ki ga vrši zveza, so se že letos v večji ali manjši meri poznali v vseh tujsko-prometnih krajih, posebno pa v zdraviliščih, ki so bila prenatrana. To je tvorilo podlago za razne sklepe, katerih namen je, usmeriti delo zveze v bližnji bodočnosti na ureditev naših krajev in posameznih naprav za dostojen sprejem tujcev. Izpopolnitev in zboljšanje železniških zvez, evidenca in urejevanje zanesljivih avtoprog, naprava hotelskega katastra in avtokatastra, zadeva mariborskega parkhotela, pospeševanje potrebnih postojank za letoviščarje, pridobivanje primernih postojank za svrhe tujskega prometa potom nakupa, koncesija za pohorsko žično progo, zgradba avtoceste do vrha Pohorja, zboljšanje ceste v Logarsko dolino, ureditev sankališča, — vsi ti in mnogi drugi predlogi in nasveti zasledujejo isti cilj: opremo naših lepih krajev, ki jih je po izjavi zastopnika trgovskega ministrstva skoro brez izjeme smatrati za tujsko-prometne, da bodo mogli sprejeti čim več oddiha in okrepčila željnih gostov in slednjim tudi nuditi čim prijetnejše bivanje. Da se temu delu pritegne kar največ interesentov, je odbor razpravljal tudi o vzornih pravilih za olupševalna in tujsko-prometna društva, s čimur bo ustanavljanje takih društev zelo olajšano.

Nedvomno najzanimivejšo točko dnevnega reda je tvoril izredno lep referat predsednika zveze g. dr. Pirkmajerja o »Sistematičnem pospeševanju tujskega prometa v naši državi«, v katerem je s poudarkom ogromnega pomena tujskega prometa za narodno gospodarstvo dokazana dolžnost države, da vsako tozadevno privatno inicijativo krepko podpre z osiguranjem potrebnih denarnih sredstev potom posebnega zakona. Referat, ki je zgrajen na temeljitim spoznavanju naših ekonomskih prilik, se predloži pristojnim oblastvom in na

vsestransko željo odbora tudi objavi v časopisju, ter na ta način stavi v javno diskusijo.

Poučno je tudi prometno in blaginjsko poročilo, iz katerega sledi, da spoznavanje občekoristnega dela zveze le polagoma prehaja v široke kroge prebivalstva, Korporacije in podjetja, ki se v prvi vrsti koristijo od tuiskega prometa in bi bile torej pred vsemi drugimi poklicane k sodelovanju pri vsaki tozadevni akciji, stoji še ob strani kot nemaj opazovalci. Treba bo še mnogo pouka in odbor je razmotrival vprašanje sistematičnega prirejanja primernih predavanj v vseh krajih, ki so po svoji legi, klimatičnih razmerah in napravah sposobni za tujski promet. Da se pritegne čim večji krog interesentov, je odbor sklenil, sprejemati podporna člana z izredno nizko odmerjeno članarino. Prometna pisarna se na podlagi pridobljenih koncesij že od 15. maja bavi z razprodajo vozniških listkov za vse možne relacije na železniških progah tu in inozemstva, ima zastopstva društva spalnih vozov, Jadranske plovitve, za-laga izbrane razglednice in poročilne brošure, izvršuje reklamacije v železniško-tarifnih zadevah, a je dosedanje poslovanje zaključila s primakljanjem, ker posebno domače občinstvo z neko nerazumljivo nezaupljivostjo prezira vse te koristne naprave. Pisarna je tekom 4 in pol mesecev postregla okrog 9.000 osebam z vozniškimi listki in raznimi potnimi informacijami.

Kot pridobitev zveze posebno važnosti navaja poslovno poročilo med drugim tudi otvoritev avtoprog Maribor—Rogaška Slatina in Maribor—Slatina Radenci, uvedbo izletnih in kopalnih vlakov na koroški železniški progí in koncesijo za izdajanje avstrijskih vizumskih markic.

Z odobrenjem poslovnika je odbor uredil poslovanje posameznih funkcionarjev in nameščencev prometne pisarne.

Razprava je bila vseskozi stvarna in živahna. Navzoči šef odseka za saobračaj putnika i turista v ministrstvu trgovine in industrije g. dr. Žižek je izrazil svoje osebno zadoščenje, da mu je bila dana prilika seji prisostvovati.

Grška zaprla meje

ATENE, 13. oktobra. Grška vlada je radi oživilne bolgarske komitaške akcije hermetično zaprla mejo proti Bolgarski in Jugoslaviji, da prepreči prehod bolgarskih tolp čez grško ozemlje na jugoslovansko-bolgarsko mejo.

Konec vsta'e v Mehiki

MEHIKO, 13. oktobra. Vstaške čete so popolnoma poražene in upor zaduščen. V zadnjem boju so padli trije vstaški generali.

Danes, četrtek, velik šlager Ufailm:

Njen dober glas

(Der gute Ruf).

Po znamenitem gledališkem komadu od Hermanna Sudermana. V glavni vlogi Lotte Neumann. Višek elegancie in sijaja!

KINO »UNION«

Telefon 329

KINO »UNION«

Nova važna prometna žila na skrajnem severu naše meje

DOGRADITEV 12 IN POL KILOMETRA DOLGE DRŽAVNE CESTE NAD ŠENTILJSKO POSTAJO. — ZVEZA IZ ŠT. ILJA V SEVEROZAPADNE KRAJE SLOVENSkih GORIC. — VELIKE TEŽKOČE PRI GRADNJI. — AVTO-PROMET IZ ŠT. ILJA DO RADGONE.

Maribor, 13. oktobra.

Z ustanovitvijo severne državne meje, ki se ni mogla vedno ozirati na potrebe prebivalcev te ali one vasi, so postale mnoge naše obmejne naselbine več ali manj občutno odrezane od prometnih zvez z notranjostjo države. Omenjamo le neprijetnosti potovanja iz mariborske in ljubljanske oblasti v Radgono, Ljutomer in Prekmurje, ko se je bilo treba posluževati obmurske železnice skozi Avstrijo, dokler nismo dobili nove proge Ormož-Ljutomer. S cestami seveda ni prav nič boljše. Marsikateri poljedelec ob Muri bi rad spravil ta ali oni pridelek na prodaj v Maribor ali drugam na jug, pa mu je ta možnost odvzeta radi pomanjkanja vozniških poti. Nikakega dvoma ni, da bi bili ti nedostaki po devetih letih obstoja naše rdžave že davno lahko odpravljene, če bi imeli odločno faktorji v prestolici dovolj vpogleda v naše razmere in smisla za potrebe Slovenije. A kaj malega le odpade v proračunu tu in tam tudi za Slovenijo in če se dovoljeni krediti resnično izplačajo, si kmalu zgradimo pot ali celo cesto, in prebivalstvu ter s tem državi se z oživilnim prometom povrnejo v doglednem času vsi izdatki.

Danes utegnemo poročati o dograditvi nove državne ceste na najskrajnejšem severnem obronku Slovenskih goric. Štiri leta so jo menda gradili in samo ob sebi je umevno, da je parkrat zmanjkalo kredita in se je moralo delo prekiniti. A te dni se je naše obmejno ljudstvo oddahnilo, ko so bila zaključena dela na novi cesti, ki vodi v dolžini 12 in pol kilometra od ceste 700 m severno šentiljske železniške postaje v serpentinah v hudem vzponu (na pol drugi kilometer se dvigne za celih 70 m) na Novine in potem po Slovenskih goricah mimo Ceršaka in skozi občino Marija Snežna do Velke. Pri petem kilometru je najnižja točka ceste, ki se prične pri Selnici ob Muri zopet dvigati in se vzpenja do konca, kjer se pri Velki zveže s cesto Cmurek—Sv. Lenart v Slov. got. Tako smo dobili lepo zvezo iz Št. Ilja v severozapadne kraje Slovenskih goric in dalje v avstrijski Cmurek. Prebivalstvo se bo lahko izognilo avstrijskim prometnim sredstvom na Murskem polju in bo vozilo svoj pridelek, predvsem sadje in vino, po lastni cesti v notranjost države.

Celokupni izdatki za cesto znašajo osem milijonov dinarjev. Zgradila jo je Stavbna družba d. d. v Ljubljani in so bila dela takorekoč že predlanskem izvršena. Ker pa je geološki sestav v poštev prihajajočega terena iz modrega in rujavlega laporja, ki prične razpadati, čim pride na zrak, so pričeli kmalu na večini vsekov vleči plazovi. Gradbena direkcija je morala izvršiti v lastni režiji sanacijo in so stala ta naknadna popravila 1.900.000 Din, od katerih je prispevala država 1.500.000 Din in okrajni zastop ter oblastni odbor 400.000 Din.

Gradbena direkcija je poslala na teren od ministrstva zgradb tkzv. režijski odbor, ki so ga sestavljali gg. inž. Guzelj in gradbena nadzornika Stepančič in Kalin. Ta odbor je posloval od marca 1927. do teh dni, ko se v soboto 15. tm, vrne po končanem delu v Ljubljano. Zaposlil je delavce iz najbližjih pa tudi iz oddaljenejših krajev Slovenije. Prav mnogo moških je našlo dela iz Prekmurja. V največji sezoni je bil stalež delavstva 250. Delovni čas je bil po 10, večasih tudi po 12 ur dnevno. Povprečni zaslužek je znašal 4.25 Din na uro. Profesionisti so prejemali 5.50—7 Din, predelavci 10 Din za uro.

Le radi izredno lepe in suhe poročila in poletja je bilo mogoče tekom pol leta odstraniti plazove in napraviti betonske podporne skarpe. Za tlakovanje jarkov se je uporabil frdi kamen s Pohorja. Te dni je bil prirejen 60 delavcem »likof«, ki sta mu prisostvovala oba gradbena nadzornika in je imel g.

Stepančič kratak nagovor na domačine polagajoč jim na srce, naj pazijo na ohranitev nove ceste.

Na vse cesti manjkajo žal še občestni kameni-kolobrani in pa ograja, ker je bil za njihovo postavitve državni kredit črtan, četudi je ograja v skladišču že pripravljena in leže kolobrani na določenih mestih ob vsej cesti, čakaioč, da jih zasade v zemljo. Izvršiti ta zadnja dela bo menda naloga okrajnega zastopa. Dolžnost onega, ki prevzame cesto v svoje varstvo, bodisi država ali okrajni zastop, pa bo tudi da nastavi štiri ali pet cestarjev, ako hočemo vzdržati cesto v sedanjem stanju. V nasprotnem slučaju se bodo kmalu zamašili jarki in bo napravila voda veliko škodo. Radi pomanjkanja kredita seveda tudi gramoz ni povabil in ga bodo morali vozniki sami potlačiti in zdrobiti.

Kako potrebna je bila nova cesta, vidimo na tem, da se že te dni otvori avtomobilski promet iz Št. Ilja do Radgone, ki bo tako lepo izpolnil in zakrožil avtomobilske zveze v mariborski oblasti.

Narodno gledališče v Mariboru

REPERTOAR:

Četrtek, 13. oktobra ob 20. uri »Školjka« ab. B. Za mladino neprimerno.
Petek, 14. oktobra. Zaprtó.

Kalman — Baïadera

Letošnja gledališka muzikalna sezona se je pričela z omenjeno, prav učinkovito opereto, ki je v vrsti doslej našim odru proizvajanih. Kálmánovih operet četrta. (Zvesti tovari, Čarodška kneginja, Grofica Marica). Smet je malce orientalsko podčrtan in tudi glasba hoče imeti nekako tak značaj. Uprava se je močno potrudila in storila vse, da je prišlo delo do kar največje veljave. Oprema je slikovita in kostumi prav lepi. Z veliko je priznana skrbnostjo je pripravil režijo gosp. Bačičman; dosegel je s svojo spretno roko, da je dobilo delo na zunan, kakor tudi na znotraj kar najučinkovitejši izraz. Vloge so bile prav dobro razdeljene in se je pri tem nekako individualiziralo. In tako je prišla gđ. Udovičeva, ki je še nekako začetnica v svoji oderski karieri, do glavne vloge, operetne dive Odette Darimonde. To gotovo ni bila lahka naloga za njo. Dokazuje istotako igralsko in pevsko nadarjenost. Pogoji za uspešni razvoj so torej podani in pričakovati je, da se bo razvila v prav posebno odersko moč. Istotako je s svojim prijetnim organom vzbudila pozornost gđ. Starčeva v vlogi grofa Armanda. G. Bratuž (kot indijski princ Radjami) je izvršil svojo vlogo dosledno in premišljeno. Je zanesljiva in uporabljiva moč, ki vidno napreduje. Gđ. Lubečeva kot Marietta je bila spet prav ljubka in gibka v igri ter glasovno dobro razpoložena. Za zabavo sta skrbeli g. Harastovič (Napoleon St. Cloche) in g. Danoš (šef gledališke klake). O ostalih manjših vlogah nimamo poročati bistve noga; vse so se gibale v okvirju harmonsko celote in so zapustile ugoden utis. Imetiteli so bili: g. Skrbinšek (Louis Philipp), g. Stankovič (polkovnik Parker), g. Grom (gledališki ravnatelj) i. dr. Plesi so bili vestno nastudirani in tudi zbor je omeniti pohvalno. Pri dirigentskem pultu je bil g. operni ravnatelj Mitrovič, ki je s tem delom otvoril novo muzikalno gledališko sezono, ki obeta postati pod njegovim vodstvom prav uspešna. Gledališče je bilo pri premileri nabito polno in tudi pri večerajšnji repriži je bil obisk zadovoljiv. Razpoloženje je bilo primerno in aplavz živahen. Prepozno prihajajoče pa naj se ne pušča na sedeže, kajti s tem občutno motijo potek predstava. H. D.

Mariborski in dnevni drobiž

Izpopolnitev organizacije SDS v Mariboru

Naraščajoče število pristašev SDS v Mariboru je pokazalo potrebo čim večje podrobne porazdelitve strankinega dela po posameznih mestnih okrajih. Za prvi in četrti okraj je doslej obstojala skupna organizacija, ki je pa bila preobremenjena. Radi tega se je večeraj, v sredo, 12. tm, na sestanku v koroškem predmestju, katerega se je udeležil tudi narodni poslanec dr. Pivko in podal poročilo o položaju, ustanovila za IV. mestni okraj posebna krajevna organizacija SDS, ki bo odslej vodila strankino politično, gospodarsko in kulturno delo v tem okraju. Organizacija bo prirejala tudi redne članske sestanke, predavanja itd. —

Ljudmila Lendovšek †.

Včeraj ob 14.15. je umrla v Mariboru gospa Ljudmila Lendovšek, vdova po znanem pokojnem profesorju Josipu Lendovšku. Pokojnica je dosegla starost 68 let in je bila rodom Mariborčanka. Zlasti koroški Slovenci poznaio dobro blago pokojnico iz časov njenega bivanja v Beljaku, ko je budila naš tankajšnji narod na shodih s svojim krasnim petjem slovenskih pesmi. Koroški klub poziva zato vse v Mariboru živeče Korošce, da izkažejo polnoštevno pokojnici zadnjo čast. Pogreb se bo vršil v petek, dne 14. t. m. ob 16. uri s pokopališča na Pobrežju. Bodj vrlj rodoljubkinji lahka slovenska zemljica, ki jo je tako ljubila, žalnočim preostalim pa naše iskreno sožalje!

Pozor, napredni volilci v Mariboru!

Vse one, ki so dobili od nas pozive, da prinesejo dokumente radi reklamacij, ponovno opozarjamo, da to sigurno storite najkasneje do 15. tm. Tudi še enkrat pozivamo vsakogar, ki ima po zakonu pri predstojajočih občinskih volitvah že volilno pravico, da na vsak način pride v naše tajništvo in pogleda v imeniku, ali je vpisan. Reklamacijski rok poteka 18. t. m. To opozorilo objavljamo ponovno, da ne bo pozneje na dan volitev nepotrebnih rekriminacij. — Tajništvo SDS v Mariboru, Cankarjeva 1. —

Kako je v Meksiki?

Noviša zgodovina Meksike začenja z osvobodilnimi boji, katerih žrtev je bil tudi cesar Maksimilijan. V Queretaru spominja nanj kapela. Trije marmernati kameni pa kažejo, kje so bili ustreljeni Maksimilijan in njegova generala Majia in Miramon. V Meksiki so veliki nasadi Magney-Agave, ki daje domačino msladkor in vlaknino, a tudi dobro »vince« nazvano Pulque. Meksikanci so umetni tkalci in lončarji, radi pa hodijo na lov in še raiši lenuharijo. Tudi pri njih je priljubljena bikoborba. Razen umetnega rokodelstva pa nahajamo velike rudnike stehra in petroleja. Tudi slapovi reke Juanactlan, meksikanska Niagara se je uporabljajo za industrijo. Slapovi reke Humboldt pa so še vedno veličastni in krasni. — Pridite v soboto ob 2. 3.30, ali 5, ali pa v nedeljo 16. tm ob 9.30 ali 11. dop. v Grajski kino in ogledite si Meksiko, deželo, o kateri se sedaj mnogo piše in sliši. —

Plesna šola Sokola v Studencih

se otvori v nedeljo dne 16. t. m. Poučujejo se vsi moderni plesi v dveh oddelkih. Informacije dale hišnik, prijave sprejema dnevno, najkasneje pred začetkom pouka istotam. —

English Lessons, Berlitz Second Book. The 2. curs will also further be given on Mondays and Thursdays 18.30—19.30 h at the Realka. Next lesson this Thursday. 1321

English Conversation combined with Lessons about English Literature — every Tuesday and Friday 18.30—19.30 h Vesna. First lesson this Friday. All inscribed ladies and gentlemen may come. — 1322

Obletnico koroškega plebiscita

praznujejo koroški Nemci vselej z velikim pompen. Ali naj opustimo praznovanje, morda zato, ker smo izgubili plebiscit? Nikakor ne! Nam je to bolj potrebno kakor zmagovalcem, ker si moramo dati vedro znova poguma in navdušenja za našo zemljo v tužnem Koroštanu, ki nam je bila ugrabljena nasilnim in zvičajnim potom. Bolje letišuje obletnica koroškega plebiscita ne moremo proslaviti, kakor pa si je zamislila Jugosl Matica, ki je sklenila prirediti v soboto, dne 15. t. m. večer koroških narodnih pesni in predavanje o Koroški s skioptičnimi slikami. Kdo pa naj tudi vžge v naša srcih ljubezen do koroških trpinov, ki kljub trpljenju in preganjanju ne klonejo, kakor pa koroška narodna pesem in pa krasni kraji, ki se nam bodo predočili s 140 skioptičnimi slikami! Kdor čuti z našimi Korošci, ta naj pokaže to v dejanju! Nemci mislijo, da smo že opustili vsako delo za Koroško in se vdali usodi. Šobotna prireditev naj pokaže, da nam je Koroška pri srcu ne samo v posebah, ampak tudi v dejanju! —

Cestno policijski red.

ki bi ga sprico vsakodnevnih nesreč morali motociklisti, avtomobilisti in kolesarji prav posebno upoštevati. Je menda predmet spotjke vseh vozačev, ki ga — seveda — trmasto omalovažujejo. Naraščajoči promet zahteva disciplino vozačev, ki bo tudi na pešce prometno vzgojno vplivala, dokler pa se vozila ne bodo ravnala po predpisih cestno-policijskega in avtomobilskega reda, so nesreče neizogibne. Policijski register prestopkov cestno-policijskega reda je najdebelejša knjiga, kjer se ne prestando kopičiti akti, katerih odprava in izvedba postopanj daje komisariatu največjo posl. Neprerastano uhaajo ne previdneži na levo stran ulic ter izpostavljajo sebe in življenje drugih nevarnostim, v noči vozijo brez luči, dirkajo na križiščih ne dajejo znamenj itd. Vse to povzroča prometu veliko nadlogo in bi vozači iz obzirnosti napram samim sebi morali upoštevati predpise, dogaja pa se — seveda — narobe, kar je vzrok številnih nesreč. Vsak dan prihajajo številne prijave o prestopkih, ki jih povečini zagrešijo kolesarji. Danes je bilo vloženi 13 prijav glede kolesarskih prestopkov in tri radi prestopkov avtomobilskega reda. Upati je, da bodo neprevidežne občutne kazni spametovale in ogroženemu prometu definitivno pripomogle do ureditve. —

Ljubljanska »Sloga« v Ptaju.

Glasbeno društvo »Sloga« iz Ljubljane priredi s svojim reorganiziranim pevskim zborom dne 15. okt. v društveni dvorani v Ptaju koncert. Zmagoviti uspeh, ki ga je deležna v zadnjih desetletjih ruska glasba, opremlja tudi zborovske skladbe, ki tvorijo spored koncerta. Ruska umetnost vsa prepovena z nam tujim, a vendar sorodnim, prisrčnim glasbenim izrazom, prinaša popolnoma nova glasbena naziranja, odkriva nov svet in nas posaja iz izčrpanega zapada na bujna orientalska tla. Po svoji klasični umerienosti se pa odlikuje znamenita Beethovenova kantata, ki je deležna vedno največjega uspeha. Zaključek koncerta tvorijo enruski in trije domači moški zbori a cappella, vse priznane in priljubljene skladbe. Ostali del se izvaja s spremljevanjem klavirja.

Nezmanjšan tujski promet v Dalmaciji.

Po poročilih tujkoprometnih uradov prihajajo inozemski gostje še vedno v velikem številu na našo riviero, zlasti v Južno Dalmacijo. Jesenska sezona je takorekoč na višku. Vreme je nad vse ugodno, če izvzamemo malo jačjo burjo, ki pa ne ovira tujcev na njihovih potovanjih. —

Spominjajte se CMD

Kino »APOLO«. Do četrtega »Ljubavni ekspres« z Ossi Oswaldia. — Od petka naprej krasna veseloigra od Franca Hercega
7 hčerke ge Gjurovič
Sijajno zabavno in veselo kakor »Čarodška kneginja«. — Willy Fritsch. — Betty Balfour. — H. Junkermann.

Vrelec, ki napoveduje novo vojno

DEŽELA ČUDOVITIH STUDENCEV. — VRELEC BREZ LEGENDE IN BREZ IMENA. — POLITIČNA KORIST PROROŠKEGA VRELCA.

Od pamtveka že pripisujejo ljudje raznim stvarim in naravnim pojavom magične moči. Mnogo tega je dočakalo tudi moderno in v mnogih ozirih tako skeptično dobo. Nešteto krajev po svetu ima svoje posebne proroke. Tako se kamenje, ki se od časa do časa pokaže iz rek, smatra za napoved slabe letine, razne živali, če se pojavijo naenkrat številnejše, veljajo za napovedovalke vsakovrstnih nesreč, ponekod prorokujejo drevesa itd.

V Švedski provinci Dalsland, ne daleč od Allropa je magičen vrelec, ki po narodnem pripovedovanju iz najstarejših dob napoveduje — vojno nesrečo. Samo pred izbruhom kake večje vojne priteče iz tega drugače usahljena vrelec, voda. Sredi l. 1914. je čudoviti vrelec naenkrat začel vreči. Tudi med vojno se je od časa do časa pokazala voda, leta 1918. je pa vrelec zopet popolnoma usahnil. Letos do septembra ni dal niti kapljice vode. Sedaj pa že par tednov vre tako močno, da se pravi potok razliva preko ceste. Na Švedskem so prepričani, da stojimo pred novo vojno. Casopisi mnogo pišejo o dalslandskem vrelcu ter navajajo, kedaj so se že izpolnila njegova prorokovanja. Geologi niso mogli najti posebnih vzrokov za nepričakovani vrelčev izliv po trinajstih letih.

Švedska je pa sploh dežela legendarnih vrelcev. Najstarejše narodne pripovedke navajajo iz mnogih krajev čudodelne studence, ki ozdravljajo vsako bolezen. Predno je pil čudodelno vodo, je moral vreči bolnik ne-

kaj denarja ali pa kako dragocenost v studenec. Še danes se najde na dnu studencev starinski denar in nakit. Vera v magično moč vrelcev izhaja iz najstarejših časov. Po moderni teoriji je voda teh vrelcev radioaktivna in zato tudi v mnogih slučajih zdravilna. To so potrdile mnoge znanstvene preiskave.

Iz stare švedske zgodovine izhaja sledeča interesantna legenda: Ko so Erika, krščanskega švedskega kralja premagali in obglavili poganski sovražniki, je na mestu njegove mučeniške smrti privrel iz zemlje vrelec. — Ta vrelec je sredi staroslavnega vseučilišnega mesta Upsalo in se še dandanes imenuje vrelec sv. Erika. Podobnih legend je še več in se vsakemu z njimi vezanemu studencu in vrelcu pripisuje neka posebna, čudovita moč.

Samo dalslandskega vrelca ni mogoče zvezati s kakšno legendo. Ta vrelec tudi nima posebnega imena, kakor bi se vse balo govoriti o glasniku vojnih nesreč in grozot. Da je voda iz magičnega vrelca zopet pritekla, se je naglo doznalo po deželi. Vera v proroško moč vrelca je velika in trdna. Hudo bi bilo, če ne bi bilo tudi vere, da se švedska država ne bo vmešavala v nobene vojne homatije. Vojno-proroški vrelec pride prav celo švedskim državnikom in politikom. Narod pravi: Sedaj se vidi, kako prav so imeli naši zastopniki, ko so ob zadnjem zasedanju Društva narodov zahtevali več jamstva in varnosti pred novimi vojnami!

Akademi'a kadilcev

Francozi imajo posebno slabost, da neprestano ustanovljajo različne akademije. Naravno je, da smešijo Francozi, dokler niso člani, bodisi to ali ono akademijo. Vsakdo izjavlja, da je Academie Francaise zbor starih mumij, komaj pa se izprazni kakšno mesto, se kar gnete velikih duhov, ki bi radi zasedli izpraznjeno mesto nesmrtnika. Ze davno je bila ustanovljena akademija humoristov, kjer je mnogo bolj zabavno, kakor pa pod »Kupolo«, kakor se zbadljivo naziva Academie Francaise. Akademija humoristov zasleduje izboljšanje francoskega humorja, ki je po mnenju sodobnih humoristov izza Moliera močno nazadoval. Nekaj novega bo seveda »Akademija kadilcev«, katere namen je, pospeševanje kajenja in pomirjevalno vplivanje med nasprotujočimi duhovi kadilcev cigar, cigaret in kadilcev pip, ki neugodno vplivajo na društveno življenje.

V Parizu je namreč mnogo javnih lokalov, v katerih je kajenje pipe prepovedano, kar dostikrat vznemirja prijatelje tobakovega »zelja«. Povodom občnega zbora Akademije so hladnokrvnost kadilcev-udeležencev močno motili napisi: Kajenje prepovedano! Na srečo pa so napisi kmalu izginili v oblakih dima, cigaret, cigar in pip, kar je pripomoglo, da je prišlo do mirne ustanovitve nove Akademije.

Mesto sredi pragozda.

Na vzhodni obali Afrike so našli sredi pragozda mesto čudnih starinskih stavb z obrambnim obzidiem in nasipi, ki bo gotovo identično z mestom Gedl, katero je odkril Vasco de Gama in opeval Milton v »Izgubljenem raj«. Edini današnji prebivalci starodavnega mesta so živali pragozda.

Island dobi železnico.

Ves promet po Islandu so vzdrževali doslej mali in močni konji, ki so se izmenjavali na stalnih postajah. Sedaj pa dobi Island prvo železnico, ki bo dolga 80 km. Island je tudi dežela brez orožnikov in brez jetnišnic in k sreči ni nobenih znakov za moderniziranje v tem pogledu.

Iznaidilivi župnik

V Biarritzu je sezona nadvse živahna. Čeprav moda ni ravno preveč kričeča, je vendar videti na ulicah dovolj toalet brez rokavov in z globokimi dekolteji. To je nekaterim duhovnikom tamkajšnjih cerkva dalo povod, da so uradno opozorili javnost na zle posledice takega oblačenja. Župnik v cerkvi Saint Eugenie je v to svrhu izmislil lastno metodo. Na vhodih cerkve je obesil sliko karikaturista Abela Faidrea, ki smeši damo v toaleti brez rokavov, z globokim dekoltejem in s pretirano kratkim krilcem. Dama odhaja v cerkev, kjer pomaka manikirane prste v sveto vodo. Duhovnik, ki stoji poleg nje, pa ji pravi: »Toda milostiva, radi dveh prstov, ki jih namočite v blagoslovljeno vodo, vendar ni potrebno, da se popolnoma slečete.«

Serum zoper zločinski nagon.

Amerikanec dr. Riggson je prišel na originalno idejo, kako bi se dalo v človeku zatreti zločinski nagon. On namreč trdi, da je kalil zločinskih nagonov iskati v duševnem stanju in da je mogoče proti zlim nagnenjem najti zdravilo, kakor proti drugim boleznim. Serum, ki ga bo dr. Riggson uporabljal za zdravljenje zločincev, je dobil iz žlez nekaterih morskih živali. Riggson namerava izvršiti nekaj poizkusov v čikaški kaznilnici, vendar mu oblasti še niso dovolile.

Učinki ljubezenskega praška.

Pred riškim sodiščem se je nedavno zagovarjal slepar Janis Pelaga, ki je brez dovoljenja obrtnih oblasti otvoril drogerijo in razpečaval lastno specialiteto: ljubavni prašek in ljubavno pijačo. Sodišče je k razpravi povabilo šest prič, katerim je Pelaga prodajal svoje specialitete, ki seveda niso učinkovale. Neko dekletke je izpovedalo, da je drogeristu odnašalo ves tedenski zaslužek za neke praške, ki jih je po navodilu vsipala ljubimcu v pijačo. Mesto ljubezenskega delovanja je prašek izzval pri njenem ljubimcu želodčne krče. Slepar je bil obsojen na tri mesece težke ječe.

NARODNI DOM

Sobota 15. okt. 1927
ob 20. (8.) uri

VEČER

KOROŠKIH NARODNIH PESMI

ob sedmi obletnici plebiscita, priredi Jugosl. Matica

SPORED:

Predavanje skladatelja vss. p. Deva: Koroška narodna pesem — ter — govor prof. dr. Fr. Sušnika: Koroška (s skioptičnimi slikami). — Sodelujeta Devov kvartet ter orkester Drave. — Po sporedu prosta zabava pri pogrnjenih mizah. — Vstopnina Din 5.—, za dijake na galeriji Din 2.—. — **ROJAKI!** Oletnica plebiscita je za nas „Vseh vernih duš dan“. Kdo se jih ne bi spomnil! Kdo naj bi zgubil vero! Spominu in naši zahtevi — ta večer!

Sport

Kaj nam bo nudil Olimpijski dan?

Olimpijski dan, čegar izvedbo je prevzel Medklubski odbor LNP-a, bo glede na raznovrsten spored največja sportna prireditve letošnje sezone, pri kateri bodo sodelovali brez izjeme vsi mariborski klubi.

Ob 10. dopoldne se bo vršila na igrišču »Maribora« hazenska tekma med kombiniranimi družinama »Maribora«, katero bo vodil g. Voglar.

Ob pol 12. se bo vršila na prog: Moško učiteljske, Koroševa ulica, in Kolodvorska ulica ter Aleksandrova cesta do frančiškanske cerkve stafeta, pri kateri bo sodelovalo najmanj 6 moštev. Razen vseh tukajšnjih klubov bo startalo tudi moštvo inženirske djačke čete. Zmagovalno moštvo bo prejelo lično diploma.

Glavni del sporeda se bo vršil v popoldanskih urah. Največjo pozornost vzbujajo nogometni turnir med mariborskimi klubi, ki se bo vršil po že objavljenem sporedu. Po dosedanjih izgledih se-hosta v finale plasirala Rapid in Maribor, zmagovalec pa bo prejel diploma, ki jo je v propagandne svrhe izdelala tvrdka »Palas Reklam«. Računati je, da bo zanimiva prireditve privabila na igrišče številno občinstvo, kar bo namen prireditve v občini meri podprlo. Razen gmočne strani pa bo gotovo tudi propagandni uspehi zadovoljiv.

Službene objave MOLNP.

Za nedeljsko stafeto, ki se bo vršila ob pol 12. (start moško učiteljske), mora vsak klub delegirati po štiri reditelje, ki se morajo ob 11. javiti pri pred sedniku MO na startu. — Ravnotako morajo klubi delegirati reditelje za popoldanske prireditve.

K seji MO 17. t. m. ob 19. pri »Zamorcu« se vabijo gg. Frankl, Schauritsch, Tergletz, Pollak.

Naslov MO se izpremeni in glasi: J. Nerat, Jože Vošnjakova ul. 21, II.

ISSK Maribor — nogometna sekcija. Vsi nogometaši imajo v petek 14. tmvažen sestanek pri Dolničarju (Kirbiš) na vogalu Aleksandrove ceste in Tomšičevega drevoreda. Udeležba obvezna! — Načelnik.

Kolesarski klub »Perun« sekcija Slov. Bistrica, priredi dne 16. t. m. klubsko prvenstveno cestno dirko na prog. Sl. Bistrica - Fram - Sp. Polskava. Start ob 14. uri.

Motociklistika

Grand Prix motorjev v Monzi.

Motosport ima že določen koledar, po katerem se vrše velike motociklistične dirke. Največje tri dirke na kontinentu, na katerih se snidejo najboljši dirkači sveta, so: Angleška Tourist Trophy (Insel of Man), dirka na Brooklands dirkališču in končno »velika nagrada naroda« v Monzi, blizu Milana. Dirkalna prog v Monzi se deli v dva dela: prvi del je zaokrožena prog, ki obsega 5.5 km in ravna prog 4.5 km, torej skupno točno 10 km. Dirkačev za ta meeting je bilo prijavljenih v vseh razredih 63, in sicer iz Italije, Anglije, Švice in Belgije. Nemci

(B.M.W.) in Avstrijci (Puch) niso konkurirali. Najboljši čas dneva je dosegel Italijan, Luigi Arcangeli na tudi nam znanem angleškem motorju »Sunbeam« (izg. sanbin) 500 ccm v tempu 137 km na uro.

Rezultati posameznih razredov so sledeči:

Razred 125 ccm (20 krogov = 200 km):
1. M o r i n i (M. M.) 2 : 02 : 48 (tempo 98.522 km na uro).

Razred 175 ccm (200 km): B e n e l l i (Benelli) 1 : 49 : 45 (tempo 109.339 km na uro).

Razred 250 ccm (300 km): P r i n i (Motto-Guzzi) 2 : 21 : 10 (tempo 127.508 km na uro).

Razred 350 ccm (400 km): N a v o l a r i (Bianchi) 2 : 57 : 07.8 (tempo 135.493 km na uro).

Razred 500 ccm (400 km): A r c a n g e l i (Sunbeam) 2 : 55 : 15 (tempo 136.973 km na uro).

Najhitrejšo rundo je prevozil tudi Italijan S e l f a na 500 ccm O.H.C. Motto-Guzzi-ju, v tempu 146.969 km na uro, je pa med konkurenco izpadel.

Novi rekordi v motociklističnem sportu.

Pred kratkim je francoski »Motor Cycle Club de France« organiziral na cesti blizu A r p a j o n a rekordne poizkuse na 1 km in 1 angl. miljo (1609.3426 m) z letičim štartom. V razredu C (500 ccm) je znani angleški dirkač H e r b e r t L e V a c k na New-Hudsonu prevozil kilometer v 20 : 52, kar znači 175.438 km na uro. Eno angleško miljo je prevozil v 33:12 sekundah in dosegel povprečno hitrost 174.928 km na uro in s tem postavil dva nova svetovna rekorda. Tretji svetovni rekord je postavil D a v e n p o r t na H.R.D. v razredu do 750 ccm. Kilometer je vozil 21 : 135 sekund, kar znači 170.333 km na uro. V istem razredu je startal kmalu za tem L e V a c k s svojim 750 Neu Hudsonom in je dosegel kilometer v 20.03 sekundah, kar odgovarja tempu 179.730 km na uro, angleško miljo pa v 32.31 sekundah = 179.203 km na uro. V razredu 1000 (E) je dosegel E.W. D i x o n (Brough-Superior) v enem kilometru hitrost 191.336 km na uro; klub temu ni obstoječega rekorda na uro; kljub temu ni obstoječega rekordnih poizkusih je dosegel trikrat hitrost 210 km na uro; rekord je pa bil anuliran, ker se je pokvarila električna časojemalska naprava. Dva rekorda v razredu prikolic (do 600 ccm) je postavil tudi L e V a c k na New Hudsonu. Kilometer je vozil 25.115 na miljo 40.66 sekund, kar odgovarja 143.341 in 142.489 km na uro.

Zdravnik — tragična žrtev poklica.

Na pariški kliniki je umrl mlad zdravnik Harburger, ki je postal žrtev svojega poklica. Pri neki operaciji si je poškodoval palec, ne da bi zapazil rano. Nekaj dni kasneje se mu je telo pričelo krčiti in udi so postajali negibni. Poklical je k sebi kolege in jim mirno izjavil, kaj se mu je pripetilo in pristavil, da ga čaka sigurna smrt. Naslednjega dne je umrl. Francoska vlada bo pokojnika odlikovala s križcem Legije časti.

Maksim Gorki:

Otroška leta

22 Poslovenil dr. I. D.

Prosil sem ga tako silno, da je postal starček vedno mehkejši in da se mi je udal.

»No, dobro! Psalter za vselej ostane pri tebi, meni pa bo kmalu treba iti k Bogu po sodbo...«

Naslonil se je nazaj na volneno vezeno naslonjalo starega stola, se tesno pritisnil nanj, dvignil glavo in gledal v strop ter tiho in zamišljeno pripovedoval o starih časih, o svojem očetu: kako so nekoč prišli v Balahno razbojniki ropat k trgovcu Zajevu, kako je dedov oče hitro planil v zvonik zvonit k nevihti, razbojniki pa so ga vjeli, ga razsekali s sabljami in vrgli iz zvonika dol.

»Jaz sem bil takrat še majhen deček in tega nisem videl, tudi spominjam se ne; moj spomin sega tja v čase Francozov, do dvanajstega leta, ko sem jih ravno izpoznal. Prignali so takrat v našo Balahno okrog trideset ujetnikov: same suhe, majhne ljudi; oblečeni so bili v kar si že bodi, slabše nego berači, tresli so se, nekateri so bili tako premraženi, da so komaj stali. Kmetje so jih hoteli pobiti, pa je moštvo, ki jih je spremljalo, branilo, vojaki so jih obstopili in razgnali kmetje domov. Potem pa so jih pustili, privadili so se jih. Francozi — to so več in brihten narod; tudi zelo veseli so, radi pojo pesmi. Celo iz Nižnjega so se vozili na trojkah, gledat vjetnikov; prišli so, in nekateri so psovali, jim grozili s pestmi, celo bili so jih; drugi pa so se prijazno razgovarjali z njimi v njihovem jeziku, jim dajali denarja in različnih toplih reči. Neki star gospod pa si je zakril obraz in zaplakal: nazadnje — je dejal — je spravil ta zlodej Bonaparte Francoze v pogubo! Glej, kako je to: Rus je bil, celo gospod, pa dober; tuj narod je pomiloval...«

Obmolknil je za trenutek, zaprl oči, si z dlano pogladil lase, nato je nadaljeval, pazljivo budeč prošlost.

»Zima je bila, metež na ulici, mraz je silil v hiše, oni pa, Francozi, so se zatekali pod naše okence k materi — pekla je kolače za prodaj — trkali so na okno, kričali, skakali in prosili to-

plih kolačev. Mati jih ni pustila v izbo, vrgla pa je skozi okno kolač, da ga je Francoz pograbil in ga s pepelom in vročega pomašil pod pazduho, — čisto k telesu, k srcu; glej, kako so ti ljudje trpeli, — ni da bi mislil na to! Mnogo jih je zmrznilo, bili so iz toplih krajev in mraza ne vajeni. Mi smo imeli dva v kopalnici na vrtu, oficirja in njegovega slugo, Mirona; oficir je bil dolg, suh, sama koš in koža ga je bila, hodil je v ženski salopi, ki mu je segala do kolen. Zelo je bil prijazen in je rad pil; moja mati je na tihem varila in prodajala pivo, in on je kupoval, se opil in pel. Naučil se je nekaj naših besedi in je blebetal: vaš zemlja ni bel, on je črn, hudoben! Govoril je slabo, a bilo ga je lahko razumeti, in prav je imel; gornji naši kraj niso prijazni, nižje ob Volgi je pač toplejša zemlja in za Kaspiškim jezerom menda ni nikoli snega. To je lahko mogoče, kajti ne v Evangeliju ne v Dejanjih, tudi v Psaltru se nikjer ne govori o snegu, se ne spominja zime, in kraji, kjer je živel Kristus, so na tisti strani... Glej, psalter sva končala, začel bom čitati s teboj Evangelije.«

Znova je pomolčal, kakor da bi bil zadremal, mislil je o čemer že, gledal je, ves majhen in priostren, postrani v okno.

»Pripovedujte!« sem ga tiho opomnil.

»No, glej«, se je vzdramil in začel: »Francozi, da! Tudi to so ljudje, ne slabši od nas grešnikov. Navadno so klicali mater: madama, madama, — to pomeni nekako — moja dama, moja gospa, a ta gospa je nosila iz žitnice vrečo moke, ki je bila težka, po pet pudov. Imela je nežensko moč, do dvajsetega leta me je z lahkoto potresla za lase, z dvajsetim letom pa sem jaz sam postal močan. Sluga pa, tisti Miron, je ljubil konje; hodil je po hišah ter z znamenji prosil, naj mu dovolijo, da osnaži konje! V začetku so se bali; lahko bi konja pokvaril, ker je sovražnik; pozneje pa so ga kmetje sami začeli vabiti: pridi, Miron! On se je nasmeljal, sklonil glavo in šel kakor vol. Bil je rdečih las, dolgega nosu, debelih ustnic. Zelo lepo je ravnal s konji in jih je čudovito znal lečiti; pozneje je bil v Nižnjem konjski zdravnik, pa je zblaznel in ognjegasci so ga

pobili do smrti. Oficir je na pomlad začel kopneti in na dan sv. Nikolaja je tiho umrl; sedel je zamišljen v kopalnici pri oknu in končal, pomolviši glavo skozi okno. Meni ga je bilo žal, celo pojokal sem malo za njim; bil je nežen, večkrat me je prijel za glavo in mi prijazno govoril kaj v svojem jeziku, nekaj nerazumljivega, a lepega! Človeške ljubezni ne kupiš na trgu. Začel me je učiti svojega jezika, pa mi je mati zagrozila, celo k popu me je peljala, pop pa je rekel, naj me pretepe in nad oficirjem se je pritožil. Takrat, bratec, smo živeli strogo, ti tega ne boš več izkušal; za tebe so drugi trpeli, zapomni si to! Glej, jaz na primer, sem izkušen v takih rečeh...«

Stemnilo se je. V somraku se je ded čudovito povečal; njegove oči so se svetile kakor mačku. O vseh rečeh je govoril tiho, previdno, zamišljeno, o sebi pa — ognjevito, hitro in pohvalno. Ni mi bilo všeč, kadar je govoril o sebi, niso mi prijale njegove vedne opazke:

»Zapomni si! Zapomni si to!«

Mnogo tega, kar mi je pripovedoval, si nisem hotel zapomniti, no, brez njegovih opominjevanj se mi je siloma vtisnilo v spomin s skelečo bolečino. Nikoli mi ni pripovedoval pravljic, le, kar se je res dogodilo, in opazil sem, da ne ljubi vprašan; zato sem ga trdovratno izpraševal:

»Kdo je slabši: Francozi ali Rusi?«

»No, kako naj to vem! Nisem videl, kako žive Francozi doma med seboj, je srdito mrmral in pristavil:

»V svojih luknji je še dihur dober...«

»Ali so Rusi dobri?«

»To je različno. Ko so bili še pod gospodo, so bili boljši. Jekleni ljudje so bili. Sedaj pa jim je vse po volji, — pa ni kruha ne soli! Gospoda, končno ni bila preveč milostljiva, zato pa je imela več razuma; ne moreš sicer reči o vseh tako, če je bil gospod dober, si ga že rad imel! Tudi med njimi je bil kateri neumen, kakor meh, — kar vržeš vanj, to ti nese. Lupine je v nas veliko, pogledaš, misliš — človek, ko pa natančneje premotriš — je lupina, jedra ni, izjedeno je. Treba bi nas bilo učiti, brusiti razum, brusa pa ni pravega...«

»Ali so Rusi močni?«

»Je mnogo silnih, pa v moči ni vse, — ampak v sposobnosti; kolikor hočeš imej moči, konj je le močnejši.«

»Zakaj pa so se Francozi vojskovali z nami?«

»No, vojna — to je delo cesarjev, mi tega ne moremo razumeti.«

Na moje vprašanje, kdo je bil Bonaparte, mi je ded odgovoril, česar se dobro spominjam:

»Bil je predren človek, hotel je osvojiti celi svet, da bi potem živeli vsi enako, ne bilo bi treba gospode ne uradnikov, kratko rečeno: življenje brez stanov! Le imena različna, pravica pa za vse enaka. In vera ena. Nazadnje je to neumnost; samo rakov ni mogoče razlikovati, riba je pa vsaka drugačna; osoter in som nista prijatelja, sterled in slanik ne tovariša. Bonapartov smo imeli tudi mi. — Razin Štefan Timotejev, Pugač Emeljan Ivanov; o njih ti bom kasneje pripovedoval...«

Včasih me je dolgo molče ogledoval, zaokrožil je oči, kakor da bi me videl prvič. To je bilo neprijetno. Nikoli pa ni govoril z menoj o mojem očetu, o moji materi.

Neredkokrat je k tem razgovorom prihajala tudi babica. Tiho je sedla v kotiček, dolgo sedela tam molče, nevidna, nenadoma pa je z mehko objemajočim glasom vprašala:

»Ali pomniš še, oče, kako je bilo lepo, ko sva šla v Murom na božjo pot? Katerega leta je že bilo to?«

Ded je pomislil, nato pa nadrobno opisal:

»Natančno ne vem povedati, toda bilo je za časa kolere, tistega leta, ko so Olončani lovili po gozdovih.«

»Res! Še bala sva se jih...«

»Da, da.«

Vprašal sem, kdo so bili Olončani in zakaj so se skrivali po gozdovih, ded pa mi je nič kaj rad pojasnil:

»Olončani — so bili kmetje, ubežali pa so kazni, od dela iz tovarn.«

»Kako pa so jih lovili?«

»No, kako? Kakor se otroci igrajo: eni beže — drugi pa jih love in iščejo. Če jih vjamejo, jih bijejo s knuto: celo nosnice so jim predrli, jim pritisnili pečat na čelo, v znamenje, da so kaznovani.«

»Zakaj?« (Dalje prihodnjč.)

Mali oglasi, ki služijo v potrebo in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Dekle za vse,
ki ima smisla za čistost in zna malo kuhati, dobi stalno mesto. Pismane ponudbe na: Podpolkovnik v r. Herman Jobst, Zagreb, Marovska 23. 1326

Dve gospodični,
vesele narave, iščeta dva mlada gospoda za poset plesnih vaj. Dopise pod »Nogelček 22«, na upravo lista. 1325

Prvovrstno
onduliranje in rezanje »bibi glavice« v higijeni brivnici. — Viekoslav Gjurin Jurčičeva 9. 1327

Specijalna delavnica
za črkoslikarstvo in soboslikarstvo, Fr. Ambrožič, Grajska ul. 2. Maribor. 1330

Kupim staro moško kolo,
dobro ohranjeno. Ponudbe na upravo lista pod »300«. 1324

Lepa solčna soba se odda
takoj ali s 1. novembrom za Din 250, Jože Vošnjakova 21. III., pri sodnji. 1329

Čviček
pristen iz gadove peči in sladki vinski mošt se toči v Narodnem domu. 1306

Zahvala.

Podpisana Helena Rektočik se zahvaljuje za izkazano svoto Din 2000.— sprejeto od Obrtniške samopomoči.

Helena Rektočik.

POZOR! POZOR!

Krojači, šivilje, čevljarji,

ako Vam Vaši stroji nagajajo obrtnike se na specijalno mehanično delavnico **Justin Gustinčič**, Tattenbachova ulica št. 14, ker ima ista specijalni oddelek za popravila strojev vseh vrst. 937

Radi opustitve trgovine

se vse blago po zelo znižanih cenah

razprodaja

pri
Jos. Karničnik 1121
Slovenska ulica 10

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je dne 12. t. m. ob 1/4 15. uri uenadoma preminula v 68. letu starosti naša mati, stara mati in tačča, gospa

Ljudmila Lendovšek, roj. Kiebacher

profesorjeva vdova

Pogreb preblage pokojne se vrši v petek, dne 14. t. m. ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, dne 15. t. m. ob 7. uri zjutraj v magdalenski cerkvi.

MARIBOR, dne 13. oktobra 1927. 1331

Bogdan Lendovšek, sodnik, **Ciril Lendovšek**, prokurist, sinova **Milica Mohor**, roj. Lendovšek, **Slavica Novak**, roj. Lendovšek hčerki **Anton Mohor**, šolski uprav., **Ciril Novak**, poštni uprav., zeta **Ljuba Lendovšek**, učiteljica, snaha

Vnuki in vnukinje ter vsi ostali sorodniki

Klišeeje

vseh vrst, črtne in avtomatske, izdeluje po predloženih risbah, peropisih ali slikah za navaden tisk ali za finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času

JUGOGRAFIKA

tiskovna in založna dr. z o. z

LJUBLJANA

Sv. Petra nasip 23